

SZKŁO TECHNICZNE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-90
	Szkło techniczne Naczynia szklane akumulatorowe	6855-03
		Zamiast BN-71/6855-03
		Grupa katalogowa 0811

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są naczynia szklane kształtowane metodą wydmuchiwania sposobem ręcznym, przeznaczone do produkcji akumulatorów stacyjnych.

2. OZNACZENIE

2.1. Sposób budowy oznaczenia. Naczynia szklane akumulatorowe należy oznaczać podając kolejno następujące dane:

- nazwę wyrobu,
- oznaczenie wielkości,
- nr normy.

2.2. Przykład oznaczenia naczynia szklanego akumulatorowego o wielkości JA 4:

NACZYNIĘ AKUMULATOROWE SZKLANE JA 4

BN-90/6855-03

3. WYMAGANIA

3.1. Kształt i wymiary — wg rysunku na i tabl. 1.
Dopuszcza się inne kształty i wymiary naczyń akumulatorowych po uzgodnieniu między producentem i odbiorcą.

Tablica 1

Oznaczenie wielkości naczyń akumulatorowych wg PN-77/E-83004	L		L ₁		H		S	
1	2		3		4		5	
JA 1	80	±3	215	±3	270	+2 -3	6,5	+4,5 -2,5
JA 2	130	±4			270		6,5	
JA 3	180	±5			270		6,5	
JA 4	230				270		6,5	
JB 6	165	±5	215	±3	505	+2 -3	7,5	+4,5 -3,5
JB 8	200				505		7,5	
JB 10	240				505		7,5	
JB 12	280				505		7,5	
JB 14	315				505		7,5	
JB 14 H	315				535		7,5	
Grubość naroży i obrzeża powinna wynosić minimum 3 mm.								

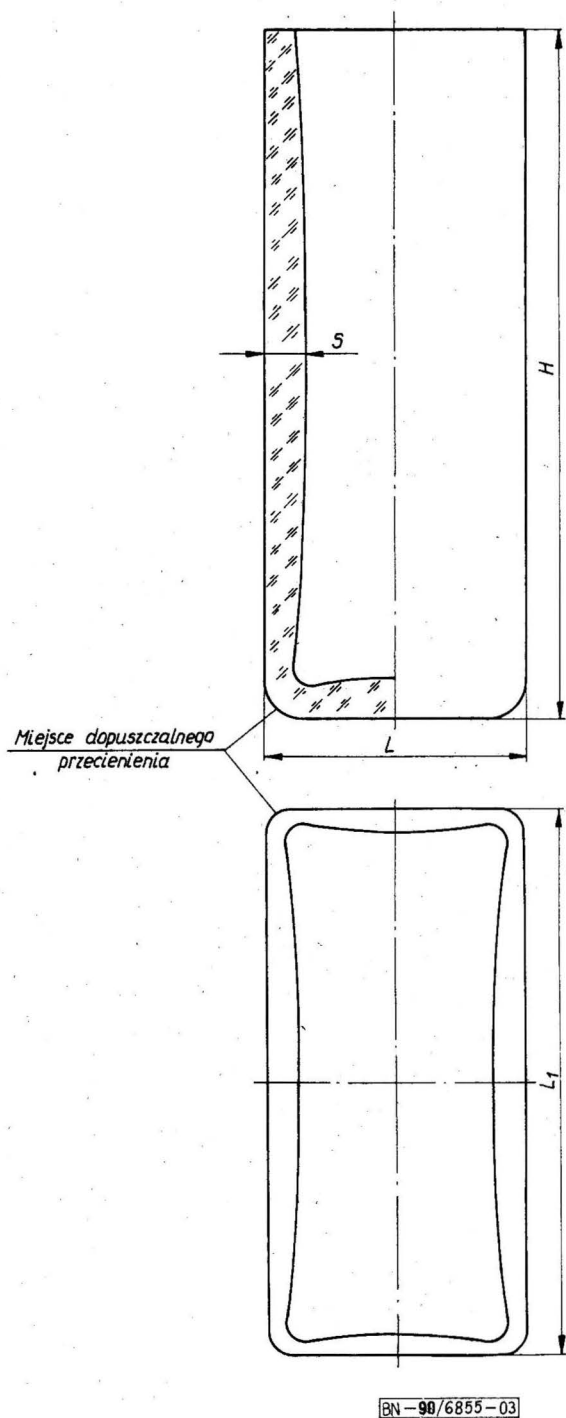
3.2. Materiał

3.2.1. Szkło — wg BN-86/6850-06/04. Dopuszcza się wykonanie naczyń z innego rodzaju masy szklanej po uzgodnieniu między producentem i odbiorcą.

3.2.2. Barwa szkła — wg BN-86/6850-06/04 p. 3.4.

3.2.3. Odporność szkła na działanie wody — wg BN-86/6850-06/04 p. 3.2.

Zgłoszona przez Instytut Szkła i Ceramiki
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Szkła i Ceramiki dnia 10 stycznia 1990 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 października 1990 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 4/1990, poz. 8)

3.2.4. Odporność szkła na działanie kwasów — wg BN-86/6850-06/04 p. 3.2.

3.2.5. Dopuszczalne wady masy szklanej — wg tabl. 2.

Tablica 2

Lp.	Nazwa wady wg PN-76/B-13200	Występowanie
1	2	3
1	Wtrącenia ciał szklanych a) węzły o wielkości do 3 mm b) nici	dopuszczalna 1 sztuka na jednej płaszczyźnie dopuszczalna 1 sztuka nie wyczuwalna dotykiem
2	Wtrącenia ciał stałych o wielkości do 2 mm	dopuszczalna 1 sztuka na 1 dm ²

cd. tabl. 2

Lp.	Nazwa wady wg PN-76/B-13200	Występowanie
1	2	3
3	Wtrącenia gazowe: a) pęcherze pękające i otwarte b) pęcherze o średnicy — do 3 mm — powyżej 3 do 8 mm — powyżej 8 do 10 mm	niedopuszczalne dopuszczalne nie tworzące pasm i smug dopuszczalne 3 sztuki na 1 dm ² dopuszczalne 2 sztuki na 1 dm ²

3.3. Wykonanie

3.3.1. **Ścianki.** Ścianki naczynia powinny być prostopadłe. Dopuszcza się wklęsłość ścianek do 2,5 mm w naczyniach JA 1 do JA 4 i do 3 mm w pozostałych naczyniach.

Powierzchnia ścianek i dna powinna być gładka.

Dopuszcza się nieznaczną nierówność powierzchni wyczuwalną dotykiem.

Mikrospeknięcia i pęknięcia są niedopuszczalne.

3.3.2. **Obrzeże.** Obrzeże naczynia powinno być obcięte i oszlifowane prostopadłe do osi. Dopuszcza się pojedyncze odpryski o głębokości do 1 mm i długości do 3 mm. Dopuszczalna różnica wysokości przeciwległych ścianek nie może przekraczać 2 mm.

3.3.3. **Szwy.** Dopuszcza się występowanie nieostrych szwów o wysokości do 1 mm, a w miejscu skrzyżowania szwów do 1,5 mm.

3.4. **Odporność na nagłe zmiany temperatury.** Naczynia powinny być odporne na nagłe zmiany temperatury, nie wykazując śladów pęknięć przy kolejnym zanurzeniu w kąpielach wodnych o temperaturze 60 i 20°C.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie

4.1.1. **Sposób pakowania.** Naczynia akumulatorowe powinny być pakowane w pudła tekturowe wg PN-73/O-79402 wyłożone wełną drzewną lub innym materiałem amortyzującym.

W jednym pudle powinny być pakowane naczynia tej samej wielkości.

Dopuszcza się inny sposób pakowania po uzgodnieniu między producentem, przewoźnikiem i odbiorcą.

4.1.2. **Znakowanie.** W górnej części opakowania należy wykonać trwały napis zawierający następujące dane:

- znak lub nazwę producenta,
- nazwę wyrobu,
- symbol wielkości,
- liczbę sztuk,
- znaki manipulacyjne wg PN-85/O-79252 „Ostrożnie kruche”, „Chronić przed wilgocią”,
- BN.

4.2. **Przechowywanie.** Naczynia akumulatorowe powinny być przechowywane w pomieszczeniach krytych i suchych.

4.3. Transport. Naczynia akumulatorowe powinny być przewożone w opakowaniu wg 4.1 krytymi środkami transportowymi.

Pudła należy układać ściśle obok siebie na całej powierzchni środka transportowego. Wolne przestrzenie powinny być wypełnione materiałem amortyzującym w sposób zabezpieczający przed przemieszczaniem się ładunku.

W transporcie należy przestrzegać obowiązujących przepisów¹⁾.

5. BADANIA

5.1. Program badań

- sprawdzenie kształtu i wymiarów (3.1),
- ogłędziny zewnętrzne (3.2.2, 3.2.5, 3.3),
- sprawdzenie odporności na nagłe zmiany temperatury (3.4),
- sprawdzenie odporności na działanie wody (3.2.3),
- sprawdzenie odporności na działanie kwasów (3.2.4).

Badania wg 5.1d) i e) przeprowadza się okresowo, lecz nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy oraz przy każdej zmianie surowców.

5.2. Grupy badań

- grupa 1 — badania wg 5.1 a), b),
grupa 2 — badanie wg 5.1 c),
grupa 3 — badania wg 5.1 d), e).

5.3. Kontrola jakości

5.3.1. Skład i liczność partii. Przed przystąpieniem do badań dostawę należy podzielić na partie zawierające naczynia akumulatorowe o jednakowych wymiarach.

Liczność partii — według umowy między producentem i odbiorcą.

5.3.2. Sposób pobierania próbek — losowo na ślepo wg PN-83/N-03010.

5.3.3. Poziom kontroli do badań w grupie 1 i 2 — I ogólny poziom kontroli wg PN-79/N-03021.

5.3.4. Wadliwość dopuszczalna, maksimum

- dla badań grupy 1 — 4,0%,
— dla badań grupy 2 — 2,5%.

5.3.5. Wybór i stosowanie planów badania — wg PN-79/N-03021. Jednostopniowe plany badania w kontroli normalnej podano w tabl. 3.

Wybór i stosowanie jednostopniowych planów badania w kontroli obostrzonej i ulgowej oraz warunki przejścia z jednego rodzaju kontroli na inny — wg PN-79/N-03021.

Tablica 3

Liczność partii sztuk	Grupa 1			Grupa 2		
	liczność próbek sztuk	m_1	m_2	liczność próbek sztuk	m_1	m_2
do 150	13	1	2	5	0	1
151 ÷ 280				20	1	2
281 ÷ 500	20	2	3	32	2	3
501 ÷ 1200	32	3	4			
1201 ÷ 3200	50	5	6	50	3	4

cd. tabl. 3

Liczność partii sztuk	Grupa 1			Grupa 2		
	liczność próbek sztuk	m_1	m_2	liczność próbek sztuk	m_1	m_2
3201 ÷ 10 000	80	7	8	80	5	6

5.3.6. Liczność próbek do badań w grupie 3. Do badania w grupie 3, niezależnie od liczności partii, należy pobrać jedno naczynie akumulatorowe.

5.4. Opis badań

5.4.1. Sprawdzenie kształtu i wymiarów należy przeprowadzać przy użyciu przymiarów lub sprawdzianów zapewniających wymaganą dokładność.

5.4.2. Ogłędziny zewnętrzne polegają na oglądaniu nie uzbrojonym okiem naczyń akumulatorowych w warunkach normalnego oświetlenia, przy czym:

a) wymiary wad należy sprawdzać odpowiednimi przymiarami lub sprawdzianami,

b) sprawdzanie pęcherzy pękających należy przeprowadzać przez uciskanie ich zaostrozonym prętem z miękkiej stali o średnicy 3 mm i długości 300 ÷ 400 mm, trzymanym za przeciwległy koniec.

5.4.3. Sprawdzenie odporności na nagłe zmiany temperatury — wg PN-86/B-13113.

5.4.4. Sprawdzenie odporności szkła na działanie wody — wg PN-80/B-13163.

5.4.5. Sprawdzenie odporności szkła na działanie kwasów — wg PN-88/B-13111.

5.5. Ocena wyników badań

5.5.1. Badania w grupie 1 i 2. Partię należy uznać za zgodną z wymaganiami normy ze względu na badania grupy 1 i 2, jeżeli liczba sztuk niedobrych w próbce jest mniejsza lub równa liczbie kwalifikującej m_1 .

Partię należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy ze względu na badania grupy 1 lub 2, jeżeli liczba sztuk niedobrych w próbce jest równa lub większa od liczby dyskwalifikującej m_2 .

5.5.2. Badania w grupie 3. Partię należy uznać za zgodną z wymaganiami grupy 3, jeżeli próbki pobrane do badań przejdą przez to badanie z wynikiem dodatnim.

Partię należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy ze względu na badanie grupy 3, jeżeli chociaż jedna próbka pobrana do badania przejdzie przez to badanie z wynikiem ujemnym.

5.6. Ocena partii. Partię należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli ocena wyników badań w poszczególnych grupach jest dodatnia.

Partię należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy jeżeli chociaż w jednej grupie badania dadzą wynik ujemny.

5.7. Zaświadczenie o wynikach badań. Do każdej partii wysyłkowej producent powinien dołączyć zaświadczenie stwierdzające zgodność naczyń akumulatorowych z wymaganiami normy.

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe p. 3.

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Szkła i Ceramiki, Oddział w Krakowie.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-74/6855-03

- a) wyłączono naczynia akumulatorowe prasowane,
- b) urealniono grubości ścianek naczyń akumulatorowych,
- c) wprowadzono szkło borokrzemianowe o znacznie wyższych parametrach fizykochemicznych i mechanicznych,
- d) uaktualniono wymagania i badania,
- e) uaktualniono przepisy odbiorcze SKJ wg PN-79/N-03021.

3. Normy i dokumenty związane

- PN-88/B-13111 Szkło. Metody badań. Oznaczanie odporności szkła na działanie kwasów
- PN-86/B-13113 Szkło. Metody badań. Badanie odporności wyrobów na nagłe zmiany temperatury
- PN-80/B-13163 Szkło. Metody badań. Oznaczanie odporności na działanie wody w temperaturze 98°C szkieł zawierających ponad 5% B₂O₃
- PN-76/B-13200 Wady szkła i wyrobów szklanych. Podział, nazwy i określenia

PN-77/E-83004 Ogniwa akumulatorowe kwasowe stacyjne z dodatkami płytami wielkopowierzchniowymi. Ogólne wymagania i badania

PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbek

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

PN-85/O-79252 Opakowania transportowe z zawartością. Znaki i znakowanie. Wymagania podstawowe

PN-73/O-79402 Opakowania transportowe tekturowe. Pudła

BN-86/6850-06/04 Szkło techniczne. Szkła aparaturowe. Wymagania Prawo przewozowe. Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. (Dz. U. nr 53, poz. 272 z 1984 r.),

Regulamin Przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe o ładowaniu i zabezpieczaniu przesyłek towarowych (Dz. TiZK nr 9, poz. 68 z 1985 r.),

Zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 7 marca 1963 r. w sprawie ładowania samochodów ciężarowych i przyczep (Mon. Polski nr 24, poz. 123 z 1963 r. i nr 35, poz. 250 z 1968 r.).

4. Symbol wg SWW — 1523-51.